

ΕΛΕΤΑΕΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Προς:

Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Κωστή Χατζηδάκη
Μεσογείων 119, Αθήνα 10192
secmin@ypen.gr

Γενική Γραμματέα Ενέργειας & Ορυκτών Πρώτων Υλών κ. Αλεξάνδρα Σδούκου
ggenergy@ypen.gr

Κοινοποίηση:

Πρόεδρο Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας κ. Αθανάσιο Δαγούμα
dagoumas@rae.gr; info@rae.gr

ΑΠ. ΕΛΕΤΑΕΝ: 2020/189

Αθήνα, 25 Σεπτεμβρίου 2020

Θέμα: Διαγωνιστικές διαδικασίες Α.Π.Ε. από το 2021 και μετά

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

Αξιότιμη κ. Γενική,

Σας στέλνουμε την παρούσα σε συνέχεια της πρόσκλησής σας να υποβάλουμε εγγράφως τις απόψεις μας για το εν θέματι ζήτημα.

1] Πάγια θέση της ΕΛΕΤΑΕΝ - εδώ και πολλά χρόνια - αποτελεί ότι οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας -και ειδικά η αιολική ενέργεια- έχουν μόνο να ωφεληθούν από την λειτουργία υγιούς ανταγωνισμού στο πλαίσιο μιας απελευθερωμένης αγοράς χωρίς στρεβλώσεις.

Δυστυχώς το εγχείρημα της απελευθέρωσης στην Ελλάδα έχει καθυστερήσει τραγικά, παρά τους διαδοχικούς νόμους που θεσπίστηκαν από το 1999. Επί δεκαετίες συνυπήρξαν στη χώρα τεράστιες κρυφές επιδοτήσεις υπέρ των ορυκτών καυσίμων, στρεβλές επιδοτήσεις τιμολογίων που δεν αντανακλούσαν το αληθινό κόστος και αδιαφάνεια σε βάρος των καταναλωτών. Όλα αυτά επέτειναν τα προβλήματα στον ανταγωνισμό καυσίμων και μορφών ενέργειας που, ούτως ή άλλως, δημιουργούν οι παγκόσμιες επιδοτήσεις υπέρ των ορυκτών καυσίμων.

2] Οι πολιτικές ενίσχυσης των Α.Π.Ε. που εφαρμόστηκαν στην Ευρώπη και την Ελλάδα, από τη δεκαετία του 1990 και μετά, πέτυχαν να αντισταθμίσουν μερικώς τα προνόμια των ορυκτών καυσίμων. Το γεγονός αυτό συνέβαλε σημαντικά στην οικονομική και τεχνολογική ωρίμανση των Α.Π.Ε.

Ειδικά η αιολική ενέργεια είναι εδώ και πάρα πολλά χρόνια μια από τις φθηνότερες μορφές για την παραγωγή ηλεκτρισμού. Είναι χαρακτηριστικό ότι ακόμα και τα αιολικά πάρκα που είναι

ΕΛΕΤΑΕΝ

Κώστα Βάρναλη 52 & Επιδάουρου, Χαλάνδρι 15233 (Πολύδροσο), τηλ. 2108081755, fax. 2106816837
e-mail info@eletaen.gr web www.eletaen.gr

FOLLOW US

εγκατεστημένα στην Ελλάδα και λειτουργούν με το καθεστώς των σταθερών εγγυημένων τιμών Feed-in Tariffs εξασφαλίζουν μειωμένο συνολικό κόστος ενέργειας (ανταγωνιστικό σκέλος και ρυθμιζόμενες χρεώσεις μαζί με το ΕΤΜΕΑΡ) για τους καταναλωτές¹.

Παράλληλα, το σύστημα Feed-in Tariff που ίσχυε στην Ελλάδα εξασφάλιζε στους αιολικούς παραγωγούς τη διάθεση του παραγόμενου ηλεκτρισμού σε σταθερή τιμή με εύλογο κέρδος και όχι φυσικά με υπερκέρδη.

Η αποφυγή της υπερ-αποζημίωσης διασφαλιζόταν διότι οι ρυθμιστικές και οι δημόσιες αρχές, στην Ελλάδα και την Ευρώπη, μπορούσαν να παρακολουθούν το περιθώριο κέρδους αφού η αιολική τεχνολογία δεν εμφάνισε ραγδαίες μεταβολές στο κόστος παραγωγής. Πάντως, τα τελευταία έτη παρατηρήθηκε επιταχυνόμενη αποκλιμάκωση στο κόστος αυτό. Αναφερόμενοι γενικά στις Α.Π.Ε. σημειώνουμε περεταίρω ότι, μετά την αναδρομική περικοπή τιμών το 2014 – που εφαρμόστηκε με ανισότιμο και άδικο τρόπο χωρίς οικονομική λογική – υπάρχουν επενδύσεις Α.Π.Ε. που κατέστησαν ζημιογόνες.

Οικονομικό όφελος για τους καταναλωτές και εύλογο κέρδος για τους αιολικούς παραγωγούς ήταν λοιπόν τα αποτελέσματα του συστήματος των σταθερών εγγυημένων τιμών για τα αιολικά πάρκα.

3] Προφανώς το όφελος για τους καταναλωτές είναι ακόμα μεγαλύτερο από τα νέα αιολικά πάρκα που έχουν υλοποιηθεί ή υλοποιούνται χωρίς σταθερές εγγυημένες τιμές, με το καθεστώς Feed-in Premium μέσω των διαγωνισμών που σχεδίασε και εκτελεί η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, λόγω της επιτευχθείσας μείωσης των τιμών. Στη μείωση αυτή συνέβαλαν η μείωση του κόστους της τεχνολογίας, η αύξηση της ενεργειακής παραγωγικότητας των νεότερων ανεμογεννητριών και η μείωση του κόστους χρήματος. Τα στοιχεία αυτά επέτρεψαν την επιτυχία των διαγωνισμών της ΡΑΕ, οι οποίοι με τη σειρά τους πίεσαν για τη βελτιστοποίηση όλων αυτών των στοιχείων κόστους, διατηρώντας υψηλό το επενδυτικό ενδιαφέρον και δημιουργώντας έναν ενάρετο κύκλο, χαρακτηριστικό του ανταγωνισμού.

4] Είναι σημαντικό πάντως να υπογραμμισθεί ότι και **τα αιολικά πάρκα που έχουν ήδη επιλεγεί ή επιλέγονται μέσω διαγωνισμών, θα είναι πλήρως εκτεθειμένα στη καθημερινή ανταγωνιστική αγορά της ηλεκτρικής ενέργειας (το λεγόμενο target model)**, θα μετέχουν ισότιμα και ανταγωνιστικά προς τους άλλους σταθμούς όλων των τεχνολογιών σε όλες τις επιμέρους αγορές, θα έχουν υποχρεώσεις εξισορρόπησης, θα ποινολογούνται για τις αποκλίσεις που προκαλούν και θα μπορούν να παρέχουν ανταγωνιστικά πρόσθετες υπηρεσίες στην αγορά. Θα είναι δηλαδή ενεργοί παίκτες της αγοράς. **Δεν πρέπει επομένως να δημιουργείται η λανθασμένη εντύπωση ότι τα έργα των διαγωνισμών δεν μετέχουν στην απελευθερωμένη αγορά.**

Άλλωστε, η εμπειρία έχει δείξει ότι η σύναψη ενός συμβολαίου για την ενέργεια (off-taking) είναι μια ορθολογική συμπεριφορά για τον παραγωγό Α.Π.Ε. και όταν αυτό δεν προσφέρεται με τον ΕΛΑΠΕ μέσω διαγωνισμών (είτε είναι ΣΕΔΠ στην Ελλάδα, είτε CfD, είτε άλλης παραπλήσιας μορφής), αυτό συνάπτεται σε κάποια μορφή με κάποιον κατάλληλο ιδιώτη αντισυμβαλλόμενο (μεγάλο καταναλωτή ή εκπρόσωπο φορτίου). Προφανώς, στη δεύτερη

---

¹ <https://eletaen.gr/wp-content/uploads/2018/12/2018-12-03-keimeno-eletaen-gia-esek.pdf> , Σελ. 13

περίπτωση (του διμερούς συμβολαίου) το πρόσθετο κόστος ή όφελος σε σχέση με την τιμή της αγοράς θα συνιστά ένα είδος (θετικής ή αρνητικής) προσαύξησης (ένα είδος premium ή ETMEAP) που ενσωματώνεται πλήρως στο κόστος του αντισυμβαλλόμενου (καταναλωτή ή προμηθευτή). Έτσι τελικά, και στην περίπτωση των διμερών συμβολαίων, η όποια προσαύξηση ή όφελος μετακυλιέται στους καταναλωτές είτε απευθείας (αν είναι αντισυμβαλλόμενοι) είτε μέσω του ανταγωνιστικού σκέλους των τιμολογίων των προμηθευτών (όπως γίνεται σήμερα για την διαφορική προσαύξηση των ΣΕΔΠ που προκύπτουν από τους διαγωνισμούς, που μετακυλιέται μέσω του ETMEAP).

Όλα αυτά σημαίνουν ότι **η πορεία αποκλιμάκωσης του κόστους για τον καταναλωτή και η ανταγωνιστική συμμετοχή των Α.Π.Ε. στην καθημερινή αγορά δεν είναι τόσο αντίθετα προς το σύστημα των διαγωνισμών, όπως μερικές φορές αφήνεται να εννοηθεί στο δημόσιο διάλογο.**

5] Αντίθετα, δεν είναι προφανές ότι η κατάργηση των διαγωνισμών θα επιφέρει από μόνη της μείωση του κόστους, για τον κάτωθι λόγο:

Η εμπειρία έχει δείξει ότι η χρονική διάρκεια των διμερών συμβολαίων είναι σχετικά σύντομη και πάντως μικρότερη από των σημερινών ΣΕΔΠ. Επίσης η τιμολόγηση του ρίσκου του αντισυμβαλλόμενου (off-taker risk) είναι γενικά πιο ακριβή από τον κίνδυνο που αποδίδεται από τους χρηματοδότες σε έναν ΕΛΑΠΕ ο οποίος χρηματοδοτείται από όλους τους καταναλωτές. Όλα αυτά πιέζουν τις χρηματοροές αποπληρωμής των δανείων, αυξάνουν το κόστος χρήματος και δημιουργούν την απαίτηση για πρόσθετες εγγυήσεις από τον επενδυτή.

Σημειώνεται επίσης ότι οι εμπειρία από διμερή συμβόλαια στην Ευρώπη είναι μικρή, αφού αυτά αντιπροσωπεύουν ένα πολύ μικρό μέρος των νέων Α.Π.Ε., συνάπτονται δε με πολύ μεγάλους καταναλωτές, που δεν υπάρχουν στην Ελλάδα. Επιπροσθέτως, στην Ελλάδα η πλήρης έλλειψη εμπειρίας θα οδηγήσει σε ακόμα πιο αυστηρή τιμολόγηση από τις τράπεζες. Το πρόβλημα της αύξησης του ρίσκου είναι μεγαλύτερο αν ληφθεί υπόψη ότι ο νέος σχεδιασμός της αγοράς δεν έχει ακόμα λειτουργήσει. Με βάση όλα αυτά, το λογικά αναμενόμενο είναι η αύξηση του κόστους βραχυπρόθεσμα.

Η τάση αυτή (για αύξηση του κόστους βραχυπρόθεσμα) πιθανόν να αντισταθμιστεί (βράχυ-μεσοπρόθεσμα) από την αυξημένη προσφορά έργων Α.Π.Ε. υπό ανάπτυξη και τη μειωμένη ζήτηση για διμερή συμβόλαια από τους προμηθευτές (το σημείο αυτό είναι ένα εξαιρετικά κρίσιμο για την **παρέμβαση της πολιτικής που οφείλει να διασφαλίσει την επίτευξη των κλιματικών στόχων μέσω επιβολής υποχρεώσεων στους προμηθευτές**).

Από την άλλη, είναι σχεδόν βέβαιη η απόσυρση των μικρών και μεσαίων επενδυτών (που δεν θα είναι ανταγωνιστικοί) και η υπεσυγκέντρωση των εγκαταστάσεων σε επενδυτικούς οργανισμούς μεγάλης κλίμακας που μπορούν να βελτιστοποιούν το κόστος τους, να διαχειρίζονται πιο αποτελεσματικά το ρίσκο τους και να έχουν πρόσβαση σε πιο φθηνά δανειακά και ίδια κεφάλαια. Η μεγάλη κλίμακα οδηγεί σε μείωση του κόστους. Όμως η υπεσυγκέντρωση και η απόσυρση των μικρομεσαίων επενδυτών θα περιορίσει τον ανταγωνισμό και θα καταστήσει πιο εύκολες στρατηγικές εξασφάλισης υπερ-αποζημιώσεων στην αγορά, γεγονός που αυξάνει την ευθύνη των ρυθμιστικών και εποπτικών αρχών.

6] Τι σημαίνουν στην πράξη όλα αυτά;

Ότι η μετάβαση από το σχήμα «Ανταγωνιστική συμμετοχή των Α.Π.Ε. στην αγορά ΚΑΙ Διαγωνισμοί» στο σχήμα «Ανταγωνιστική συμμετοχή των Α.Π.Ε. στην αγορά ΧΩΡΙΣ Διαγωνισμούς» πρέπει να γίνει ομαλά, με προσοχή και παράλληλα με την εμφάνιση των πρώτων διμερών συμβολαίων για έργα Α.Π.Ε. που δεν θα έχουν επιλεγεί σε διαγωνισμούς, ώστε να αποκτηθεί εμπειρία και γνώση. Αυτό επιβάλλεται για την εξυπηρέτηση των κάτωθι στόχων:

- Συνέχιση της μείωσης του κόστους ενέργειας για τον καταναλωτή
- Μη αναστολή της πορείας επίτευξης των στόχων Α.Π.Ε.

Η ομαλή αυτή μετάβαση μπορεί να βοηθηθεί με την ενεργοποίηση της δυνατότητας στα έργα Α.Π.Ε. να συμμετέχουν στην ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών για μέρος της ισχύος τους, όπως προβλέπει η παρ. 4 του αρ. 12^Α του ν. 4414/2016.

Οι διαγωνισμοί που θα υπάρξουν το 2021 και μετά πρέπει να είναι ειδικόι ανά τεχνολογία και όχι κοινοί. Η εμπειρία έχει δείξει ότι το LCOE δεν είναι από μόνος του επαρκής δείκτης για να αντανakλά το κόστος στον καταναλωτή της κάθε επιλογής. Στο σημείο αυτό η συνεισφορά του ΑΔΜΗΕ θα ήταν χρήσιμη προκειμένου να ποσοτικοποιηθεί πόσο θα ήταν το συνολικό κόστος του συστήματος αν ο στόχος Α.Π.Ε. επιτυγχανόταν μόνο με μια τεχνολογία (μονοκαλλιέργεια). Η πολιτική λοιπόν πρέπει να παρεμβαίνει μέσω των ειδικών διαγωνισμών, να ρυθμίζει το μίγμα ώστε να βελτιστοποιείται ο σχεδιασμός αλλά και να εξυπηρετούνται ευρύτεροι στόχοι (ανάπτυξη, απασχόληση, κοινωνική συνοχή, τεχνολογική διαφοροποίηση κλπ.) που δεν ενσωματώνονται στο LCOE. (Πιθανώς, εάν υπήρχαν ιστορικά δεδομένα για την αγορά από την ωρίμανση της λειτουργίας του target model, θα μπορούσαν να παρασχεθούν στους επενδυτές κατάλληλα σήματα από τη διαμόρφωση των ημερήσιων τιμών και αυτό να τους οδηγούσε σε ορθολογικές επιλογές. Επειδή όμως αυτά τα σήματα δεν υπάρχουν και είναι αδύνατο να υπάρξουν σε εύλογο χρόνο, η διαμόρφωση του ενεργειακού μίγματος δεν μπορεί να αφεθεί στην τύχη ούτε να καθορισθεί από τη λανθασμένη εντύπωση που δημιουργούν στους επενδυτές οι σημερινές τιμές στην αγορά).

Η **διάρκεια του σχήματος ενίσχυσης** πρέπει να εξαντλεί τις δυνατότητες που επιτρέπει η ευρωπαϊκή έννομη τάξη και να συμβαδίζει με την πρακτική των υπολοίπων ευρωπαϊκών κρατών. Βεβαίως πρέπει να προβλέπει ενδιάμεσα την αξιολόγησή του. Η **διατιθέμενη ισχύς** θα πρέπει να ελέγχεται τακτικά σε σχέση με την πορεία επίτευξης των στόχων Α.Π.Ε. και να αναθεωρείται κατάλληλα προκειμένου να διασφαλίζεται αυτή η πορεία.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας.

Με εκτίμηση,

Παναγιώτης Λαδακάκος

Πρόεδρος ΔΣ